

Jyväsräihi

Leader-rahoitus kestävän asumisen ja vapaa-ajan mahdollisuuksien tukena

Toiminnanjohtaja
Leena Karjalainen

Päijänne Biosfääriksi -hanke
Kestävä asuminen ja vapaa-aika
-työpaja 17.2.2022

Jyväsiiri ry

- Jyväsiiri on vuonna 2000 perustettu maaseudun kehittämisyhdistys, joka aktivoi ja innostaa asukkaita ja yhteisöjä alueensa kehittämiseen.
- Jyväsiiri myöntää harkinnanvaraista Leader-rahoitusta Jyväskylän maaseutualueille, Laukaaseen, Muurameen ja Uraisille. Jyväskylän kaupunkialueelle ei suunnata rahoitusta.
- Leader-rahoitusta myönnetään sekä yhteisöille että yrityksille.
- Rahoitus tulee EU:n maaseuturahastosta, valtiolta ja alueen kunnista.
- Rahoituksen myöntöä määrittelee lainsäädäntö, mutta yhdistyksen hallitus valitsee ryhmän strategiaa parhaiten toteuttavat hankkeet rahoitettavaksi.

Leader-toimintatapa perustuu 7 periaatteeseen

- Alhaalta ylöspäin: hankkeiden valmistelu ja päätösvalta on paikallisilla, jotka ovat kotiseutunsa parhaita asiantuntijoita. Toiminta on avointa kaikille.
- Paikallinen kumppanuus: asukkaat, yhteisöt ja paikallinen hallinto muodostavat Leader-hallitukset; päätöksenteko ei ole hierarkkista.
- Monialaisuus: toimijoiden yhteistyö ylittää sektorirajat, toiminta perustuu kumppanuudelle ja vuorovaikutukselle.
- Verkostoituminen: kootaan resursseja sekä paikallisesti että kansainvälisesti
- Alueperusteisuus: strategia laaditaan omalla alueella laajalla yhteistyöllä.
- Alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö: vaihdetaan kokemuksia ja opitaan uutta.
- Innovatiivisuus, pilottiluonteisuus, uuden luominen: toiminnan tavoitteena on uusien toimintatapojen ja menetelmien kokeilu ja luominen kestävästä kehityksestä, elinkeinoista ja työllisyyttä edistäen.

Leader-rahoitus yhteisöille

- Leader-rahoituksen avulla yhdistykset voivat toteuttaa omista tarpeistaan nousevia, paikallisesti tärkeiksi koettuja hankkeita, jotka luovat uusia mahdollisuuksia alueelle.
- Hankerahoituksen avulla voidaan esimerkiksi parantaa palveluita, rakentaa yhteistyötä ja kehittää toimintaa.
- Toiminnalla voi luoda yhteistä tekemistä alueelle: esimerkiksi harrastustoimintaa, lähiliikuntaa, osallisuuden edistämistä ja yrittäjien yhteistyötä.
- Voidaan parantaa yhteisen ympäristön viihtyisyyttä esimerkiksi kunnostamalla kokoontumis-, luonto- ja harrastuskohteita, ja hankkia yhteiskäyttöön tavaroita.
- Alueen asukkaat, yrittäjät, toimijat hyötyvät hankkeiden tuloksista.
- Yhteisöjä kannustetaan erilaisia rajoja ylittävään yhteistyöhön.

Sosiaalinen kestävyys

- Leader-hankkeet syntyvät alueen toimijoiden omista tarpeista, ja hyöty hankkeista jää alueelle.
- Hankkeet lisäävät alueen toimijoiden aktiivisuutta ja parantavat hyvinvointia, ja tämän hanketoteuttajat usein mainitsevat parhaaksi lopputulokseksi hankkeesta.
- Yhteinen ponnistus yhteisen hyvän eteen luo yhteisöllisyyttä. Yleishyödyllisissä hankkeissa toiminta on kaikille avointa.
- Talkootyö on usein keskeinen osa omarahoitusta. Se tuo luontevaa sosiaalista kanssakäymistä ja luo yhteisöllisyyden kokemuksia.
- Kohderyhmäksi voidaan valita esimerkiksi jokin ikäryhmä tai muu ihmisryhmä, jonka hyvinvointiin halutaan erityisesti panostaa.
- Esimerkiksi Uuraisten MLL:n hanke Aikuisten oikeesti – ruuhkavuosissa rämpivien vanhempien hyvinvointihanke keskittyi nimensä mukaisesti perheiden kokonaishyvinvointiin.
- Uuraisten 4H-yhdistyksen Find Your Way voimaannutti nuoria toimimaan ja löytämään oman tiensä.
- Lievestuoreen Setlementin hankkeessa perustettu yhteisöllinen radiokanava Radio Lievestuore oli menestys.

Taloudellinen kestävyys

- Maaseutualueen elinvoima kasvaa rahoituksen myötä.
- Turvallisuus ja hyvinvointi lisääntyvät. Hankkeissa voi olla suoraan fyysiseen turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä, kuten sydäniskureiden hankintaa tai naapuriavun organisointia. Turvallisuuden tunnetta luo myös yhteisön tuttuus.
- Yhteisöllisyyden kasvun myötä hyvinvointi lisääntyy, mikä tarkoittaa pitkällä tähtäimellä yhteiskunnallista säästöä.
- Suhteellisen pientä rahallista tukea vastaan yhteisöt sitoutuvat omilla varoillaan ja talkootyöllä yhteiseen kehittämiseen.
- Ympäristöä parantavat toimet, kuten energiansäästö ja yhteiskäyttö, säästävät usein myös kustannuksia.
- Jakaminen, vuokraus, lainaus ja yhteisten tilojen kunnossapito edistävät taloudellista kestävyyttä. Monikäyttöisissä, viihtyisissä tiloissa käyttöaste on korkea.

Ekologinen kestävyys

- Hanketoiminnalla edistetään ekologista kestävyyttä monin tavoin.
- Kylän tai yhteisön omasta aloitteesta rakennetut tai korjatut paikat koetaan arvokkaiksi, ja niistä pidetään hyvää huolta.
- Lähiliikuntapaikkojen rakentaminen ja kunnostaminen, harrastusmahdollisuuksien parantaminen, tasokkaat harrastuspaikat → lyhyemmät harrastusmatkat, liikennetarpeen väheneminen, oman asuinpaikan viihtyvyys.
- Välineet, joita voi lainata → resurssiviisaus.
- Yhteiset tilat, kuten kylätalot, kodat, laavut toimivat paikallisina harrastuskeskuksina monenlaisille ryhmille.
- Yhteisten tilojen kestäviä energiaratkaisuja ja energian säästöä voidaan edistää hankkeissa.
- Lähiympäristöstä huolehtiminen, luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, esimerkiksi vieraslajien torjuntatalkoot
- Kehittämishankkeissa oppiminen ja kokemustenvaihto, kestävän elämäntavan hankkeet, lähimatkailun edistäminen

Kulttuurinen kestävyys

- Leader-hankkeiden avulla voidaan säilyttää, elvyttää ja elävöittää paikallista kulttuuriperintöä, kulttuuriympäristöä ja historiaa.
- Hankkeissa voidaan tehdä esimerkiksi ITE-taidetta, ympäristö- ja yhteisötaidetta, paikallistarinoiden kerrontaa, taidetta ja historiaa digitaalisissa ympäristöissä (kuten digimuseot, videoprojektit).
- Esimerkiksi Pohjoisen Korpilahden kylillä tehtiin videodokumentteja hankkeessa.
- Paikallisten kulttuuristen ominaispiirteiden hyödyntäminen. Esim. Jyvässeudulla Unescon maailmanperintökohteet, Struven ketjun mittauspiste Oravivuorella ja Petäjäveden vanha kirkko ja näihin liittyvä toiminta, Aallon arkkitehtuuri, paikallisesti merkittävät kohteet.
- Yhteiset talot ja tilat ovat usein kyläkuvassa merkittäviä rakennuksia, ja rakennuskannan vaaliminen on paikallisesti kestävää.
- Matkailun edistäminen, live like a local –tyyppinen toiminta
- Alueiden välinen ja kansainvälinen yhteistyö avartavat: ymmärrys muista kulttuureista lisääntyy, kokemuksia vaihdetaan ja esimerkit muualta voivat auttaa näkemään oman kotiseudun uusin silmin

Nuoret Leader-toiminnassa

- Nuoria pidetään maaseutualueilla usein tärkeänä kohderyhmänä, ja heihin kohdistetut toimenpiteet voidaan nähdä sosiaalisen kestävyyden kannalta tärkeiksi.
- Nuorten huoleen ympäristö- ja ilmastoasioista voidaan vastata hanketoiminnalla.
- Hankkeiden avulla nuoret pääsevät konkreettisesti edistämään ympäristöasioita ja oppimaan kestävästä elämäntavasta.
- Edistetään nuorten osallisuutta ja vahvistetaan nuorten ääntä heidän omassa elinympäristössään.
- Esimerkiksi Jyväsriihen rahoittama JAPA ry:n ja Jyvässeudun 4H-yhdistyksen kansainvälinen Rewi Visions -hanke keskittyi nuorten yrittäjäystaitojen ja kiertotalousosaamisen yhdistämiseen, ja nuoret perustivat hankkeen aikana yli 40 kiertotalousyritystä.

Älykkäät kylät

- Älykkäät kylät on EU-komission vuonna 2017 käynnistämä aloite, jolla panostetaan tulevaisuuden kyliin. Paikalliset ihmiset keksivät paikallisia ratkaisuja uusiin haasteisiin ja näkevät niissä uhkien sijaan mahdollisuuksia.
- Älykkäät kylät rakentuvat paikallisista ideoista, alueen toimijoiden välisestä yhteistyöstä, kyläraajat ylittävästä yhteistyöstä ja digitaalisuudesta.
- Älykkäät ratkaisut voivat liittyä mm. terveydenhuoltoon, hyvinvointiin, koulutukseen, energiantuotantoon tai -säästöön, liikkumiseen, vähittäismyyntiin, kulttuuriin, harrastustoimintaan.
- Älykkäät kylät tulee olemaan yksi uuden ohjelmakauden 2023-2027 hankemuodoista.
- Maaseutuohjelman rahoituskausi vaihtuu vuonna 2023, ja hankkeilta tullaan vaatimaan yhä enemmän ympäristö- ja ilmastonäkökohtien huomioimista.

Jyväsräihi

Leader Jyväsräihi

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä

Toiminnanjohtaja Leena Karjalainen

044 959 8500

leena.karjalainen@jyvasriihi.fi

Hankeneuvoja Jenni Tiainen

044 988 2154

jenni.tiainen@jyvasriihi.fi

keskisuomenmaaseutu.fi/jyvasriihi

facebook.com/jyvasriihi

instagram.com/jyvasriihi

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin.

